

INNOPAC กับการทำรายงานการจัดซื้อ

วงศ์สว่าง เชาว์ชติ

ข้อมูลการจัดซื้อเกือบทุกเขตข้อมูลในแผ่นงาน (worksheet) ของระเบียบสั่งซื้อ (order record) สามารถดึงออกมาจัดทำรายงานได้โดยการเลือก review file เพื่อแยกข้อมูลที่ต้องการออกมาจัดทำรายงาน ซึ่งในการแยกข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำรายงานนี้ใช้ทางเลือก L > Create LISTS of records และใช้คำสั่งค้นข้อมูลแบบ boolean เมื่อได้ข้อมูลมาอยู่ใน review file แล้วจึงใช้ทางเลือก S > Create STATISTICAL reports เพื่อจัดทำรูปแบบของการเสนอข้อมูลในรายงานตามความต้องการต่อไป สรุปขั้นตอนแสดงทางเลือกต่าง ๆ ได้ดังนี้

โดยปกติแล้วข้อมูลหลักที่ต้องทำรายงาน ได้แก่ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อ และจำนวนเงินที่ใช้ นอกจากนี้อาจจะแบ่งประเภทของการจัดซื้อย่อยลงไปได้อีก เช่น การจัดซื้อที่แยกตามสาขาวิชาต่าง ๆ การจัดซื้อที่แยกตามประเภทของงบประมาณ การจัดซื้อที่แยกตามร้านค้า เป็นต้น เพื่อความเข้าใจลำดับการทำงานได้ดีขึ้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการทำงานงานการจัดซื้อของฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ เป็นกรณีตัวอย่าง ดังนี้

โจทย์ : ต้องการรายงานจำนวนหนังสือภาษาไทยที่จัดซื้อจากร้านค้าต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2539 แยกตามสาขาวิชา

วิธีทำ :

ลำดับที่ 1 จาก Main Menu เลือกทางเลือก M > MANAGEMENT information จากนั้นเลือกทางเลือก L > Create LISTS of record เพื่อเลือกใช้ review file ที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนข้อมูลที่จะนำมาประมวลผล

ลำดับที่ 2 เลือกทางเลือก 2 > Create a new file จากระเบียบสั่งซื้อ (order record) และสั่งให้ดึงข้อมูลตามเขตข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาประมวลผล ดังตรรกะบูลีน (Boolean search) ต่อไปนี้

ACQ TYPE = p AND LOCATION = cl AND FORM = b
AND LANG = tha AND PAID DATE between 01-10-95 & 30-09-96

เมื่อได้รับคำสั่งข้างต้นระบบจะดึงข้อมูลตามลำดับ คือ p = ได้รับโดยการจัดซื้อ + cl = หอสมุดกลาง + b = ประเภทของทรัพยากรที่เป็นหนังสือ + tha = สิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาไทย + 01-10-95 & 30-09-96 = จ่ายเงินในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2538 ถึง 30 กันยายน 2539 (ปีงบประมาณ 2539) จากนั้นระบบจะรายงานผลการสืบค้นให้ทราบ ดังนี้

BOOLEAN SEARCH of ORDER FILE to create a LIST of records

01 ACQ TYPE:	08 LOCAL CLAS:	15 ORD TYPE:	21 TLOC:	27 CREATED:
02 LOCATION:	09 SER TYPE:	16 RACTION:	22 VENDOR	28 UPDATED:
03 CDATE:	10 E PRICE:	17 RDATE:	23 LANG:	29 REVISIONS:
04 CLAIM:	11 FORM:	18 RLOC:	24 DEPT:	30 PAID DATE:
05 COPIES:	12 FUND:	19 BLOC:	25 VOLUMES:	31 INV DATE:
06 INPUTTER:	13 ODATE:	20 STATUS:	26 RECORD #:	32 PAID AMT:
07 G & E:	14 ORD NOTE:			

a ACCT #:	l OLD ORD #:	s SELECTOR:	z INT. NOTE:	\ Set Range:
f VEN ID #:	n NOTE	v VEN. NOTE:	? Other Types:	% Save Search:
i IDENTITY:	q VEN. ADDR:	x FOR. CURR.:		

Present search range: o100000x to o122047x

Find ORDER records that satisfy the following conditions

ACQ TYPE = p AND LOCATION = cl AND FORM = b AND LANG = tha AND
PAID DATE between 01-10-95 & 30-09-96

BOOLEAN SEARCH COMPLETE

695 Found

22048 Records Searched

Press <SPACE> to continu

แสดงผลของการสืบค้น

ลำดับที่ 3 จาก Main Menu เลือกทางเลือกตามลำดับ คือ

M > MANAGEMENT information

S > Create STATISTICAL reports

B > To use a BOOLEN search review file

ลำดับที่ 4 กำหนดข้อมูลต่าง ๆ ในการทำรายงานตามลำดับที่ปรากฏที่หน้าจอ ดังนี้

STATISTICS REPORT

This program gives totals for various items in ORDER records.

Count number of :

R > RECORDS (=orders placed)

C > COPIES ordered

V > VOLUMES (times copies)

P > PAYMENTS

OR

S > Do report based on SUMMATION of a fixed-length field

Q > QUIT

Choose one (R,C,V,P,S,Q)

เลือกทางเลือก C >

STATISTICS REPORT

This program gives totals for various items in ORDER records.

Count number of:

copies ordered

T > A cross TABULATION on any two record data elements

C > Statistical reports based on CALL numbers

M > Monthly statistics

O > Statistical report based on all OTHER record data elements

Q > QUIT

Choose one (T,C,M,O,Q)

เลือกทางเลือก T >

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATISTICS REPORT

This program gives totals for various items in ORDER records.

Count number of:

copies ordered

Which data element should be on the HORIZONTAL axis

01 ACQ TYPE:	07 LOCAL CLAS:	13 ORD TYPE:	18 STATUS:
02 LOCATION:	08 SER TYPE:	14 RACTION:	19 TLOC:
03 CDATE	09 FORM	15 RDATE:	20 VENDOR: ←
04 CLAIM::	10 FUND:	16 RLOC:	21 LANG:
05 INPUTTER:	11 ODATE:	17 BLOC:	22 DEPT:
06 G & E:	12 ORD NOTE:		

Choose one (1-22, or Q to QUIT)

เลือก 20 > VENDOR เพราะต้องการรายงานตามชื่อร้านค้าในแนวนอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATISTICS REPORT

This program gives totals for various items in ORDER records .

Count number of:

copies ordered

Which data element should be on the VERTICAL axis

01 ACQ TYPE:	07 LOCAL CLAS:	12 ORD NOTE:	17 BLOC:
02 LOCATION:	08 SER TYPE:	13 ORD TYPE:	18 STATUS:
03 CDATE:	09 FORM:	14 RACTION:	19 TLOC:
04 CLAIM:	10 FUND:	15 RDATE:	20 LANG:
05 INPUTTER:	11 ODATE:	16 RLOC:	21 DEPT:
06 G & E:			

Choose one (1-21, or Q to QUIT)

เลือก 07 > LOCAL CLAS เพราะต้องการรวมงานตามสาขาวิชา
ต่างๆ ในแนวกิ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 5 เมื่อประมวลผลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะได้รับรายงาน ดังตัวอย่างบางส่วนของรายงาน
ต่อไปนี้

STATISTICS REPORT -- Estimated Price -- wong thai books 17-04-97
Number of records processed : 695

----- VENDOR -----

LOCAL CLAS	Total	l cu	ldkt	lkled
AGRICULTURE	Bt11,460.00	Bt1,930.00	Bt0.00	Bt460.00
BUSINESS ADMIN	Bt25,077.00	Bt19,642.00	Bt0.00	Bt730.00
COMMUNICATION	Bt5,633.00	Bt4,503.00	Bt1,000.00	Bt0.00
SPORTS SCI	Bt130.00	Bt130.00	Bt0.00	Bt0.00
EDUCATION	Bt3,690.00	Bt3,160.00	Bt0.00	Bt0.00
FINE & APP ART	Bt18,940.00	Bt16,530.00	Bt0.00	Bt0.00
GEO & ANTHROPO	Bt7,790.00	Bt4,290.00	Bt0.00	Bt400.00
HISTORY	Bt31,250.50	Bt18,963.00	Bt0.00	Bt4,220.00
LIB & INFO SCI	Bt16,800.00	Bt2,480.00	Bt0.00	Bt240.00
ECONOMICS	Bt9,360.00	Bt6,340.00	Bt0.00	Bt940.00

Arrow keys (imjk) to move one entry at a time

D > DOWN one page   N > Display NUMBER of copies   P > PRINT

R > RIGHT one page   A > Average Estimated prices per copy   Q > QUIT

Choose one (D,R,N,A,P,Q)

ถ้าเลือก N > จะได้รับรายงานแสดงจำนวนเล่ม
ของหนังสือ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

STATISTICS REPORT -- Number of Copies -- wong thai books 17-04-97

Number of records processed : 695

VENDOR

LOCAL CLAS	Total	l cu	ldkt	lkled
AGRICULTURE	45	8	0	4
BUSINESS ADMIN	114	74	0	6
COMMUNICATION	22	19	2	0
SPORTS SCI	2	2	0	0
EDUCATION	27	23	0	0
FINE & APP ART	56	41	0	0
GEO & ANTHROPO	34	16	0	4
HISTORY	137	85	0	22
LIB & INFO SCI	55	13	0	2
ECONOMICS	51	36	0	6

Arrow keys (imjk) to move one entry at a time

D > DOWN one page

E > Display ESTIMATED prices

P > PRINT

R > RIGHT one page

A > Average Estimated prices per copy

Q > QUIT

Choose one (D,R,E,A,P,Q)

ถ้าเลือกทางเลือก A > จะได้รับรายงานแสดงราคาเฉลี่ยของหนังสือตามสาขาวิชาต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

STATISTICS REPORT -- Estimated price per copy -- wong thai books 17-04-97

Number of records processed : 695

VENDOR

LOCAL CLAS	Total	l cu	ldkt	lkled
AGRICULTURE	Bt254.67	Bt241.25	Bt0.00	Bt115.00
BUSINESS ADMIN	Bt219.97	Bt265.43	Bt0.00	Bt121.67
COMMUNICATION	Bt256.05	Bt237.00	Bt500.00	Bt0.00
SPORTS SCI	Bt65.00	Bt65.00	Bt0.00	Bt0.00
EDUCATION	Bt136.67	Bt137.39	Bt0.00	Bt0.00
FINE & APP ART	Bt338.21	Bt403.17	Bt0.00	Bt0.00
GEO & ANTHROPO	Bt229.12	Bt268.12	Bt0.00	Bt100.00
HISTORY	Bt228.11	Bt223.09	Bt0.00	Bt191.82
LIB & INFO SCI	Bt305.45	Bt190.77	Bt0.00	Bt120.00
ECONOMICS	Bt183.53	Bt176.11	Bt0.00	Bt156.67

ลำดับที่ 6 รายงานที่ได้รับข้างต้นเป็นรายงานที่บรรณารักษ์นำไปใช้อ้างอิงได้ แต่หากต้องการใช้รายงานนี้เพื่อนำเสนออย่างเป็นทางการ เช่น เผยแพร่ในรายงานประจำปี เสนอผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป ฯลฯ บรรณารักษ์ควรนำข้อมูลไปจัดให้อยู่ในหน้ากระดาษเดียวกัน เพื่อที่จะได้ดูง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจใช้โปรแกรมในลักษณะ spreadsheet จัดทำตารางหรือแสดงเป็นกราฟ เช่น Lotus 1-2-3, Excel ฯลฯ ดังตัวอย่างที่หอดสมุดกลางได้จัดทำตารางด้วยโปรแกรม Excel ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NUMBER OF THAI BOOKS PURCHASED IN BUDGET YEAR 1996 (2539)

ARRANGED BY VENDOR AND LOCAL CLASS

VENDOR LOCAL CLASS	1cn	1dkt	1kled	1kn	1suk	1ru	1wit	none	TOTAL
	AGRICULTURE	8	0	4	21	12	0	0	0
BUSINESS ADMIN	74	0	6	9	2	7	16	0	114
COMMUNICATION	19	2	0	0	1	0	0	0	22
SPORTS SCI	2	0	0	0	0	0	0	0	2
EDUCATION	23	0	0	2	0	0	0	2	27
FINE & APP ART	41	0	0	0	15	0	0	0	56
GEO & ANTHROPO	16	0	4	2	6	2	2	2	34
HISTORY	85	0	22	0	15	2	0	13	137
LIB & INFO SCI	13	0	2	0	40	0	0	0	55
ECONOMICS	36	0	6	0	9	0	0	0	51
COMMERCE & ACC	54	0	4	4	30	0	2	3	97
LANGUAGE & LIT	64	0	22	11	56	0	9	2	164
MEDICINE	21	0	4	0	2	0	0	0	27
NURSING	2	0	0	0	0	0	0	0	2
SOC & BEHAV SC	23	0	21	5	27	4	0	3	83
POLITIC SCI	30	0	13	0	5	0	0	0	48
ENGINEERING	0	0	2	0	0	0	0	0	2
ARCHITECTURE	12	0	0	4	3	0	0	0	19
SCIENCE	11	0	8	2	0	0	0	0	23
COMP & TECHNO	118	0	0	13	6	0	0	0	137
PSYCHOLOGY	16	0	14	1	0	0	6	0	37
ENVIRONMENT	9	0	4	0	10	0	0	1	24
LAW	38	0	2	0	8	8	0	4	60
HEALTH RELATED	1	0	0	2	0	0	0	0	3
PHIL & RELIGIO	28	0	36	3	2	0	0	0	69
GEN WORKS	12	0	4	4	2	0	0	0	22
TOTAL	756	2	178	83	253	23	35	30	1360

PAID AMOUNTS OF THAI BOOKS
PURCHASED IN BUDGET YEAR 1996 (2539)
ARRANGED BY VENDOR AND LOCAL CLASS

VENDOR LOCAL CLASS	1cu	1dkt	1kled	1ku	1suk	1tu	1wit	none	TOTAL
AGRICULTURE	1,777.00	-	414.00	5,544.00	2,452.50	-	-	-	10,187.50
BUSINESS ADMIN	17,713.80	-	657.00	1,197.90	216.00	1,362.69	1,465.79	-	22,613.18
COMMUNICATION	4,052.70	900.00	-	-	130.00	-	-	-	5,082.70
SPORTS SCI	117.00	-	-	-	-	-	-	-	117.00
EDUCATION	2,844.00	-	-	315.00	-	-	-	144.00	3,303.00
FINE & APP ART	15,398.00	-	-	-	2,211.50	-	-	-	17,609.50
GEO & ANTHROPO	4,011.00	-	360.00	162.00	960.00	324.00	288.00	1,200.00	7,305.00
HISTORY	17,348.30	-	3,798.00	-	5,008.00	90.00	-	2,507.50	28,751.80
LIB & INFO SCI	2,232.00	-	216.00	-	12,999.74	-	-	-	15,447.74
ECONOMICS	5,706.00	-	846.00	-	1,872.00	-	-	-	8,424.00
COMMERCE & ACC	9,396.10	-	333.00	720.00	8,033.39	-	90.60	1,350.00	19,923.09
LANGUAGE & LIT	7,993.30	-	3,195.00	1,449.00	5,616.60	-	512.71	300.00	19,066.61
MEDICINE	1,586.70	-	792.00	-	846.00	-	-	-	3,224.70
NURSING	200.00	-	-	-	-	-	-	-	200.00
SOC & BEHAV SC	2,729.70	-	2,835.00	558.00	3,561.44	607.84	-	660.00	10,951.98
POLITIC SCI	4,035.00	-	1,876.50	-	665.34	-	-	-	6,576.84
ENGINEERING	-	-	414.00	-	-	-	-	-	414.00
ARCHITECTURE	2,070.00	-	-	612.00	543.75	-	-	-	3,225.75
SCIENCE	1,395.00	-	747.00	324.00	54.00	-	-	-	2,520.00
COMP & TECHNO	31,031.10	-	-	2,740.50	2,016.00	-	-	-	35,787.60
PSYCHOLOGY	1,912.60	-	1,521.00	238.50	-	-	369.90	-	4,042.00
ENVIRONMENT	1,228.50	-	540.00	-	1,575.00	-	-	190.00	3,533.50
LAW	12,616.00	-	630.00	-	1,330.87	1,144.47	-	-	15,721.34
HEALTH RELATED	88.20	-	-	77.40	-	-	-	1,220.00	1,385.60
PHIL & RELIGIO	4,858.00	-	4,228.20	352.80	450.00	-	-	-	9,889.00
GEN WORKS	2,047.60	-	558.00	729.00	392.87	-	-	-	3,727.47
TOTAL	154,387.80	900.00	23,960.70	15,020.10	50,935.00	3,529.00	2,727.00	7,571.50	259,030.90

ลำดับที่ 7 ลบ review file เมื่อสิ้นสุดการทำงานเพื่อจะได้มี review file วางสำหรับใช้ทำงานอื่น ๆ

ข้อคิดโดยสรุป

จะเห็นได้ว่า INNOPAC มีวิธีประมวลผลและจัดทำรายงานที่สะดวกและมีประสิทธิภาพ บรรณารักษ์จึงควรศึกษาและฝึกฝนเพื่อใช้ประโยชน์ให้ได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามควรมีการวางแผนไว้ตั้งแต่เริ่มใช้ระบบว่าต้องการรายงานเกี่ยวกับอะไรบ้าง จากนั้นจึงกำหนดรหัสในแผ่นงานเพื่อการเก็บข้อมูลมาทำรายงานต่อไป จากกรณีตัวอย่างของหอสมุดกลางที่นำมาแสดง จะเห็นได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่หอสมุดกลางได้เพิ่มรหัสขึ้นในระบบสั่งซื้อ (order record) เรียกว่า local class หมายถึง เนื้อหาคร่าว ๆ ของหนังสือที่เมื่อสั่งซื้อหนังสือหรือเมื่อได้รับหนังสือบรรณารักษ์จะวิเคราะห์เนื้อหาและใส่รหัสสาขาวิชาของหนังสือเล่มนั้นในเขตข้อมูลนี้ ดังนั้นเมื่อต้องการรายงานการจัดซื้อหนังสือแยกตามสาขาวิชา บรรณารักษ์จึงสั่งให้ระบบไปดึงข้อมูลจากเขตข้อมูล ชื่อ local class มาประมวลผลได้

อย่างไรก็ตามแม้ไม่ได้มีการกำหนดรหัสเพิ่มเป็นพิเศษ INNOPAC ก็สามารถดึงข้อมูลจากเขตข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผลและจัดทำรายงานชนิดต่าง ๆ ได้ตามความต้องการมาตรฐานทั่วไป บรรณารักษ์จึงมีหน้าที่ต้องศึกษา ตัดสินใจ และฝึกฝนในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของตนเองอันจะส่งผลต่อภาพรวมของหน่วยงานต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ : ขอขอบคุณคุณพนิตนันท์ บุญพามี ที่ได้ช่วยจัดทำตารางด้วย Excel เป็นตัวอย่างประกอบบทความนี้